

Celem tego projektu jest wypełnienie pewnej istotnej luki w badaniach poprzez połączenie studiów nad poezją łacińską z najnowocześniejszymi metodami stylometrii obliczeniowej. Podobnie jak w przypadku wielu projektów stylometrycznych, projekt sytuuje się pomiędzy dyscyplinami - w tym wypadku chodzi o pogranicze filologii klasycznej i lingwistyki komputerowej.

Trudno przecenić znaczenie poezji łacińskiej dla współczesnej tradycji literackiej (w wielu językach!), jej wpływ na sztukę, filozofię i kulturę popularną. Na przykład wiele kanonicznych mitów „greckich” jest w rzeczywistości znanych tylko z wersji Owidiusza z jego *Metamorfoz*. Od dawna przyjęto, że do przeprowadzenia wiarygodnych badań stylometrycznych potrzebne są dość duże próbki tekstowe, przy czym znakomita większość studiów publikowanych w ostatnich dekadach skupia się głównie na tym, w jaki sposób autorzy używają słów (których słów, z jaką frekwencją, jak duży jest zasób słownictwa itd.). Ale poezja jest znacznie bardziej gęsta stylistycznie niż proza, jeśli wziąć pod uwagę wszystkie dostępne markery stylistyczne (cechy metryczne, dźwięk, alternacja fraz w obrębie wersów, ...). To logicznie powinno oznaczać, że znaczące wyniki będzie można osiągnąć przy znacznie mniejszych próbkach tekstowych, pod warunkiem, że sięgniemy po cechy języka i stylu wykraczające poza warstwę leksykalną (tj. słowa). To właśnie te cechy pozaleksykalne będą głównym przedmiotem badań.

Mając to na uwadze, w ramach tego projektu określono trzy główne obszary badań. Obszar 1 ma na celu rozpoznanie „stylu dźwiękowego”. Celem będzie przekształcenie tekstów w ich reprezentację fonetyczną i wydobywanie tej reprezentacji markerów stylistycznych; szczególne zainteresowanie badawcze skierowane zostanie na rymy (z założeniem, że w poezji łacińskiej pod pojęciem rymu rozumielibyśmy różnego rodzaju asonanse, współbrzmienie itp.) oraz aliteracja. Obszar 2 ma na celu zbadanie stylistycznych cech autorskich, które pozostawiają poeci, gdy używają cytatów lub aluzji do innych dzieł. Obszar 3 koncentruje się na tym, co możemy ogólnie nazwać „stylem gramatycznym”. Rozpoczynając od najprostszych strategii badawczych, projekt uwzględni standardowe wielowymiarowe metody statystyczne oraz oczywiste kategorie gramatyczne (które czasy, strony, liczby, przypadki lub rodzaje preferują autorzy? Jak skomplikowane są ich zdania?). Stamtąd planujemy rozszerzyć badanie na bardziej złożone kwestie techniczne, takie jak hiperbaton, tmesis, chiasmus etc. Te trzy obszary stworzą szerokie podstawy materiałowe i metodologiczne do badania stylu pozaleksykalnego, chociaż projekt jest otwarty na nowe idee, jeśli czas i okazja na to pozwolą.

Już pod koniec XIX i przez cały XX wiek opublikowano wiele tzw. „ilościowych” (w przeciwieństwie do „statystycznych”) studiów filologicznych. Autorzy ci w nowatorski sposób identyfikowali cechy stylistyczne, w tym cechy wersyfikacyjne, rytm, rym, zmienność metrum, wreszcie cechy odnoszące się do dykcji i struktury tekstu. W wielu przypadkach skomplikowane zestawienia tysięcy wersów były wykonywane bez użycia komputerów! Niestety większość analiz miała charakter raczej doraźny. Dlatego też projekt niniejszy ma na celu przełamanie owej tradycji poprzez połączenie intuicji filologicznej z nowoczesnymi podejściami statystycznymi i rygiem metodologicznym. Nie wystarczy zidentyfikować przydatne na pierwszy rzut oka cechy stylometryczne - wyniki należy dokładnie zbadać pod kątem istotności statystycznej i teoretycznej interpretacji; trzeba je wreszcie przetestować i zweryfikować na innym materiale badawczym. To wszystko jest częścią regularnej praktyki stylometrii obliczeniowej i powinno uzupełnić niezmiernie czasem wnikliwe intuicje filologiczne. Dzięki zastosowaniu nowoczesnej metodologii nasza wiedza o poezji łacińskiej stanie się wiarygodna, weryfikowalna (a także falsyfikowalna!) i powszechna (poprzez otwartą publikację narzędzi, technik i dokumentacji). Ponadto wierzymy, że wypracowane w projekcie metody i uzyskane wyniki powinny mieć zastosowanie do języków innych niż łacina, a zatem przyczynią się do rozwoju samej stylometrii obliczeniowej.